

Warszawa, 24 stycznia 2025 r.

FS11.4145.25.2021

Gmina Miasta Sopotu

reprezentowana przez:

Prezydenta Miasta Sopotu

ul. Tadeusza Kościuszki 25/27

81-704 Sopot

DECYZJA

Na podstawie art. 138 § 2 ustawy z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572) w zw. z art. 169 ust. 6 oraz art. 61 ust. 3 pkt 1 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530, z późn. zm.) Minister Finansów, po rozpatrzeniu odwołania wniesionego przez Gminę Miasta Sopotu od **decyzji Wojewody Pomorskiego z 30 kwietnia 2021 r. nr FB-VIII.3111.3.2020.BSP** wydanej w przedmiocie określenia przypadającej do zwrotu do budżetu państwa kwoty **2.489.690,13 zł**, stanowiącej część dotacji celowych przekazanych Gminie Miasta Sopotu w latach 2014-2018 na realizację zadań z zakresu administracji rządowej, oraz w przedmiocie określenia terminu, od którego należy liczyć odsetki w sprawie, w wysokości jak dla zaległości podatkowych

- uchyla zaskarżoną decyzję z 30 kwietnia 2021 r. nr FB-VIII.3111.3.2020.BSP w całości i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Wojewodę Pomorskiego.

UZASADNIENIE

Pismem z 9 kwietnia 2018 r. nr DSR-IV.074.12.2018.GJ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej [dalej MRPiPS] wystąpiło do Wojewody Pomorskiego [dalej także **Wojewoda** lub **organ pierwszej instancji**] z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli postępowań administracyjnych prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sopocie [dalej **MOPS w Sopocie**] w sprawie przyznania świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom dorosłych osób z niepełnosprawnością, oraz prawidłowości wykorzystania dotacji na realizację ww. zadania zleconego.

Po przeprowadzeniu czynności kontrolnych, **wystąpieniem pokontrolnym z 10 stycznia 2019 r. nr PS-IX.431.3.7.2018.AB**, Wojewoda na podstawie art. 169 ust. 1 pkt 2 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych [dalej **ufp**], wezwał Gminę Miasta Sopotu [dalej **Miasto**] do zwrotu części dotacji celowych przekazanych Miastu w latach 2014-2018, w wysokości 846.310,26 zł, powiększonej o należne odsetki w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w terminie 15 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Jak wyjaśniono, w okresie od listopada 2014 r. do dnia zakończenia kontroli MOPS w Sopocie wydał 41 decyzji o przyznaniu świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom osób z niepełnosprawnością, których niepełnosprawność powstała po przekroczeniu wieku wskazanego w art. 17 ust. 1b ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 323, z późn. zm.) [dalej **uśr**]. Na podstawie ww. decyzji wypłacono 1.081 świadczeń pielęgnacyjnych w wysokości 1.408.430,26 zł. Podstawą prawną rozstrzygnięć był art. 17 uśr z pominięciem art. 17 ust. 1b uśr, który uzależnia prawo do świadczenia pielęgnacyjnego od daty powstania niepełnosprawności osoby podlegającej opiece. Przyznawanie i wypłata świadczeń pielęgnacyjnych opiekunom dorosłych osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała po ukończeniu odpowiednio

18. lub 25. roku życia w przypadku nauki w szkole lub szkole wyższej, było działaniem niezgodnym z obowiązującymi przepisami prawa.

W związku z brakiem dokonania zwrotu ww. kwoty dotacji wraz z należnymi odsetkami, **pismem z 26 lutego 2019 r. nr FB-I.3111.37.2019.DJ**, Wojewoda, na podstawie art. 61 § 1 ustawy z 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego [dalej **Kpa**], zawiadomił Miasto o **wszczęciu z urzędu postępowania** w sprawie zwrotu przez Miasto części dotacji przekazanej w roku 2018 na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, dotyczących wypłat świadczeń pielęgnacyjnych.

Decyzją z 10 lipca 2019 r. nr 1/2019 (FB-I.3111.37.2019.DJ), wydaną na podstawie art. 104 w zw. z art. 107 § 1 i § 3 Kpa, art. 169 ust. 1 pkt 2, ust. 2, ust. 4, ust. 5 pkt 2, ust. 6 ufp, Wojewoda określił Miastu:

- przypadającą do zwrotu do budżetu państwa kwotę **846.310,26 zł**, stanowiącą część dotacji celowej przekazanej Miastu w latach 2014-2018 na realizację zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących wypłat świadczeń pielęgnacyjnych, pobraną w nadmiernej wysokości,
- 14 stycznia 2019 r. jako termin, od którego należy liczyć odsetki w sprawie, w wysokości jak dla zaległości podatkowych.

Pismem z 22 lipca 2019 r. Miasto, w terminie ustawowym, złożyło **odwołanie** od decyzji Wojewody z 10 lipca 2019 r., wnosząc o jej uchylenie w całości i uznanie, że kwota dotacji została wydana prawidłowo albo uchylenie zaskarżonej decyzji Wojewody i umorzenie postępowania wszczętego w sprawie albo uchylenie decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji.

Zaskarżonej decyzji Wojewody zarzucono naruszenie art. 190 ust. 1 oraz ust. 3 ustawy z 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. poz. 483, z późn. zm.) [dalej **Konstytucja RP**], art. 2, art. 7, art. 8 Konstytucji RP, art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, art. 17 ust. 1b uśr, art. 169 ust. 1 pkt 2, ust. 2, ust. 4, ust. 5 pkt 2 i ust. 6 ufp, art. 6 i art. 16 § 1 Kpa.

Pismem z 7 października 2019 r. nr III.7064.103.2018.JA udział w postępowaniu prowadzonym w sprawie zgłosił Rzecznik Praw Obywatelskich, jednocześnie wnosząc o uchylenie decyzji Wojewody i umorzenie postępowania wszczętego w sprawie.

Pismem z 19 września 2019 r. nr 1422/2019/PSP/JJ o dopuszczenie, na podstawie art. 31 § 1 pkt 2 Kpa, do udziału w postępowaniu prowadzonym w sprawie odwołania wniesionego przez Miasto od decyzji Wojewody z 10 lipca 2019 r. wystąpiła Helsińska Fundacja Praw Człowieka [dalej **Fundacja**].

Po rozpatrzeniu wniosku, Minister Finansów, Inwestycji i Rozwoju, **postanowieniem z 28 października 2019 r. nr FS12.4144.62.2019**, wydanym na podstawie art. 31 § 1 pkt 2, § 2 Kpa i art. 61 ust. 3 pkt 1 w zw. z art. 169 ust. 6 ufp, **odmówił dopuszczenia Fundacji** do udziału w postępowaniu prowadzonym w sprawie.

Decyzją z 31 października 2019 r. nr FS12.4144.62.2019 Minister Finansów, Inwestycji i Rozwoju uchylił zaskarżoną decyzję Wojewody z 10 lipca 2019 r. w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Wojewodę, z przyczyn formalnych.

Jak wyjaśniono w uzasadnieniu ww. decyzji z 10 lipca 2019 r., określając kwotę dotacji przypadającą do zwrotu do budżetu państwa, stanowiącą część dotacji przekazanych Miastu na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w latach 2014-2018, Wojewoda wyszedł poza granice wszczętego w sprawie postępowania (dotyczącego wyłącznie dotacji celowej przekazanej Miastu w roku 2018). Ponadto, poza odwołaniem się do informacji przekazanych w związku z przeprowadzoną w MOPS w Sopocie kontrolą, zaskarżona decyzja Wojewody nie zawierała uzasadnienia opartego na analizie stanu faktycznego sprawy w aspekcie właściwych przepisów, pozwalającego zrozumieć przede wszystkim, jakimi kryteriami kierował się Wojewoda stwierdzając, że w sprawie doszło do pobrania dotacji w nadmiernej wysokości. Z uzasadnienia zaskarżonej decyzji nie wynikało dokładnie, na jakiej podstawie określono kwotę dotacji przypadającą do zwrotu do budżetu państwa. Odwołanie się w tym zakresie do (niezweryfikowanych w toku postępowania administracyjnego) danych uzyskanych w wyniku przeprowadzonej kontroli, było niewystarczające.

Pismem z 7 listopada 2019 r. nr 1669/2019/PSP/JJ Fundacja złożyła wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej dopuszczenia Jej do udziału w przedmiotowym postępowaniu.

Postanowieniem z 20 grudnia 2019 r. nr FS12.4144.62-prs.2019 Minister Finansów [dalej **Minister**] utrzymał zaskarżone postanowienie z 28 października 2019 r. w mocy.

Pismem z 28 stycznia 2020 r. Fundacja złożyła **skargę** na postanowienie Ministra z 20 grudnia 2019 r., wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia Ministra w całości oraz uchylenie poprzedzającego go postanowienia z 28 października 2019 r.

Przekazując skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie [dalej **WSA w Warszawie**] Minister wniósł o jej oddalenie.

Wyrokiem z 20 maja 2020 r. sygn. akt V SA/Wa 495/20 WSA w Warszawie uchylił postanowienie Ministra z 20 grudnia 2019 r. oraz poprzedzające je postanowienie z 28 października 2019 r., uznając, że odmowa dopuszczenia do udziału w postępowaniu Fundacji była niezasadna.

Pismem z 22 lipca 2020 r. nr FS11.0281.4.2020 Minister wniósł skargę kasacyjną od ww. wyroku WSA w Warszawie z 20 maja 2020 r. do Naczelnego Sądu Administracyjnego [dalej **NSA**], zarzucając zaskarżonemu wyrokowi WSA w Warszawie:

- I. w granicach wskazanych w art. 174 pkt 1 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2024 r. poz. 935, z późn. zm.) [dalej **ppsa**] – naruszenie prawa materialnego, tj. art. 169 ust. 6 ufp;
- II. w granicach wskazanych w art. 174 pkt 2 ppsa – naruszenie przepisów postępowania w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: naruszenie art. 141 § 4 oraz art. 145 § 1 pkt 1 lit. c i art. 135 ppsa w zw. z art. 31 § 2 w zw. z § 1 pkt 2 Kpa.

W dniach 14-29 stycznia oraz 6-10 lutego 2020 r. Oddział Kontroli Finansowej Wydziału Finansów i Budżetu Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku [dalej **PUW w Gdańsku**] przeprowadził kontrolę w MOPS w Sopocie w przedmiocie ustalenia kwoty świadczeń pielęgnacyjnych przyznanych beneficjentom w okresie od 1 listopada 2014 r. do 30 kwietnia 2018 r. *na podstawie decyzji administracyjnych wydanych w następstwie wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r.* Ustalenia dokonane w trakcie ww. kontroli zostały udokumentowane w postaci **sprawozdania z kontroli z 28 lutego 2020 r. nr FB-III.431.3.2020.RS.**

Pismem z 24 marca 2020 r. nr FB-VIII.3111.3.2020.BSP Wojewoda, na podstawie art. 10 § 1 oraz art. 79a Kpa, zawiadomił Miasto oraz Rzecznika Praw Obywatelskich o zakończeniu czynności wyjaśniających w postępowaniu w *sprawie zwrotu przez Miasto, części dotacji z budżetu państwa, przekazanej w latach 2014-2018 na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej dotyczących wypłat świadczeń pielęgnacyjnych* oraz o możliwości wypowiedzenia się w sprawie zebranych dowodów, materiałów i zgłoszonych żądań, oraz o przysługującym prawie do wniesienia ewentualnych uwag i wniosków dowodowych w terminie 14 dni od dnia doręczenia ww. pisma.

Pismem z 26 maja 2020 r. nr FB-VIII.3111.3.2020.BSP Wojewoda poinformował Miasto oraz Rzecznika Praw Obywatelskich o możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym, w wyznaczonym terminie, w siedzibie PUW w Gdańsku.

2 czerwca 2020 r. z aktami sprawy zapoznała się osoba upoważniona przez Miasto.

Decyzją z 30 kwietnia 2021 r. nr FB-VIII.3111.3.2020.BSP, wydaną na podstawie art. 169 ust. 6, art. 61 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 169 ust. 1 pkt 1, ust. 4, ust. 5 pkt 1 ufp, Wojewoda określił Miastu przypadającą do zwrotu do budżetu państwa kwotę 2.489.690,13 zł, stanowiącą część dotacji celowych przekazanych Miastu w latach 2014-2018 z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych oraz terminy, od których należy liczyć odsetki w sprawie, jak dla zaległości podatkowych.

Jak wyjaśniono w uzasadnieniu ww. decyzji, w latach 2014-2018 przekazano Miastu dotacje celowe na wypłaty świadczeń rodzinnych, w tym świadczeń pielęgnacyjnych, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenia zdrowotne od tych świadczeń, a także na wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego w wysokościach, przedstawionych w postaci nw. tabeli:

Rozdział		2014	2015	2016	2017	2018	Razem
Świadczenia rodzinne, składki emerytalne i rentowe, świadczenia alimentacyjne	85212	5.310.000 zł	5.850.000 zł	6.936.600 zł	-	-	18.096.600 zł
	85502	-	-	-	7.322.995 zł	7.805.619 zł	15.128.614 zł
Składki zdrowotne	85213	41.500 zł	84.400 zł	112.100 zł	129.000 zł	136.800 zł	503.800 zł
Razem		5.351.500 zł	5.934.400 zł	7.048.700 zł	7.451.995 zł	7.942.419 zł	33.729.014 zł

Powyższe dotacje powinny być wydatkowane na cele, na które je przyznano, **zgodnie z obowiązującymi przepisami regulującymi sposób ich dysponowania**, na podstawie indywidualnych decyzji wydanych na rzecz właściwie zakwalifikowanych osób uprawnionych, na czas ich uprawnienia.

Jak ustalono, wydanie przez właściwy organ decyzji, na mocy których opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała po przekroczeniu wieku określonego w art. 17 ust. 1b uśr, *uzyskali prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, było niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. A zatem wypłata świadczeń na ich podstawie była niezgodna z przeznaczeniem dotacji celowej z budżetu państwa¹.*

W trakcie kontroli przeprowadzonej w MOPS w Sopocie w roku 2020 r. ustalono kwotę świadczeń pielęgnacyjnych wypłaconych w badanym okresie na podstawie ww. decyzji w wysokości: 1.978.081,68 zł, w tym: w roku 2014 – 36.800 zł, w roku 2015 – 423.920 zł, w roku 2016 – 592.373,81 zł, w roku 2017 – 678.107,07 zł oraz w roku 2018 – 246.880,80 zł².

Od wyżej wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych MOPS w Sopocie, na podstawie art. 6 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 497, z późn. zm.) oraz art. 66 ust. 1 pkt 28a ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 146, z późn. zm.), odprowadził składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenia zdrowotne w łącznej wysokości **520.457,25 zł**.

Podsumowując, kwota środków z dotacji wypłaconych przez Miasto w okresie od 1 listopada 2014 r. do 30 kwietnia 2018 r., na podstawie decyzji przyznających świadczenia pielęgnacyjne w wyniku wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego [dalej także TK] z 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13, wynosi 2.489.690,13 zł, co wynika z następującego obliczenia, przedstawionego w postaci nw. tabeli:

Kwota wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych	1.978.081,68 zł
Kwota opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne	520.457,25 zł
Kwota zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pielęgnacyjnych	- 8.848,80 zł
Razem	2.489.690,13 zł

Decyzję Wojewody doręczono Miastu 10 maja 2021 r., natomiast Rzecznikowi Praw Obywatelskich 17 maja 2021 r.

Pismem z 20 maja 2021 r. [nadanym w tym samym dniu] Miasto złożyło, w terminie ustawowym, **odwołanie** od decyzji Wojewody z 30 kwietnia 2021 r., wnosząc o jej uchylenie w całości i uznanie, że zakwestionowana w sprawie kwota dotacji została wydana prawidłowo albo uchylenie w całości zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania administracyjnego albo uchylenie decyzji w całości i przekazanie sprawy organowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia.

¹ Decyzja Wojewody, s. 5.

² Wojewoda zwrócił też uwagę, że w ewidencji księgowej prowadzonej przez MOPS w Sopocie odnotowane zostały kwoty zwrotów z tytułu nienależnie pobranych świadczeń pielęgnacyjnych przyznanych na podstawie przedmiotowych decyzji w badanym okresie w łącznej wysokości 8.848,80 zł. Zwroty te były następstwem decyzji uchylających, wydanych w związku z utratą przez beneficjenta prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie:

- 1) art. 190 ust. 1 oraz ust. 3 Konstytucji RP poprzez niesłuszne przyjęcie, że wyrok TK z 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 stwierdzający niezgodność z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP art. 17 ust. 1b uśr w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną po ukończeniu przez nią wieku określonego w tym przepisie, ze względu na moment powstania niepełnosprawności, nie ma mocy powszechnie obowiązującej i nie jest ostateczny i obowiązujący wszystkie organy administracji, oraz że nie wchodzi w życie z dniem publikacji;
- 2) art. 2, art. 7, art. 8 Konstytucji RP poprzez niesłuszne przyjęcie, że treść uzasadnienia wyroku TK z 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 jest podstawą prawną do uznania, że pomimo treści samego wyroku, jego wejście w życie jest przesunięte w czasie do momentu dokonania przez Ustawodawcę odpowiednich zmian legislacyjnych, a do czasu ich przyjęcia przez Ustawodawcę art. 17 ust. 1b uśr nadal obowiązuje w pierwotnym brzmieniu;
- 3) art. 32 ust. 1 Konstytucji RP poprzez uznanie, że art. 17 ust. 1b uśr dotyczy tylko osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia;
- 4) art. 17 ust. 1b uśr poprzez przyjęcie, że przepis ten, pomimo wyroku TK z 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 stwierdzającego niezgodność z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP tego przepisu w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną po ukończeniu przez nią wieku określonego w tym przepisie ze względu na moment powstania niepełnosprawności, nadal obowiązuje w obrocie prawnym i nadal różnicuje prawo do świadczeń w sposób wskazany w pierwotnym brzmieniu tego przepisu;
- 5) art. 169 ust. 1 pkt 2, ust. 2, ust. 4 ust. 5 pkt 2 i ust. 6 ufp poprzez bezpodstawne przyjęcie, że w okolicznościach sprawy doszło do pobrania nienależnie lub w nadmiernej wysokości dotacji udzielonej z budżetu państwa we wskazanych w treści zaskarżonej decyzji 73 decyzjach o przyznaniu świadczeń pielęgnacyjnych opiekunom osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała po przekroczeniu wieku określonego w art. 17 ust. 1b uśr, pomimo stwierdzenia niekonstytucyjności tego przepisu w zakresie, w jakim różnicuje on prawa do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi ze względu na moment powstania tej niepełnosprawności;
- 6) art. 6 Kpa polegające na uchybieniu zasadzie działania organów administracji jedynie na mocy obowiązujących przepisów, poprzez wydanie zaskarżonej decyzji Wojewody w oparciu o nieobowiązujący już art. 17 ust. 1b uśr, w zakresie w jakim różnicuje on prawa do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi ze względu na moment powstania tej niepełnosprawności;
- 7) art. 16 § 1 Kpa poprzez jego pominięcie w okolicznościach sprawy i wydanie orzeczenia będącego przedmiotem niniejszego odwołania, podczas gdy wszystkie świadczenia były wypłacane na podstawie ostatecznych decyzji administracyjnych, a tym samym dopóki istnieją w obrocie prawnym, to istnieje domniemanie ich zgodności z prawem, które w żadnej mierze nie zostało podważone ani zakwestionowane;
- 8) art. 12 Kpa, polegające na nieuzasadnionej zwłoce w wydaniu decyzji, co w konsekwencji ma wpływ na wysokość należności w zakresie odsetek;
- 9) art. 16a uśr w zw. z art. 7 Kpa poprzez niewyjaśnienie istotnej okoliczności mającej wpływ na rozstrzygnięcie w zakresie kwoty zobowiązania, a mianowicie ustalenia uprawnień osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, a spełniających kryteria do pobierania specjalnego zasiłku opiekuńczego, co w konsekwencji skutkuje naliczeniem błędnej kwoty do zwrotu.

Pismem z 27 maja 2021 r. odwołanie od decyzji Wojewody z 30 kwietnia 2021 r. złożył Rzecznik Praw Obywatelskich, wnosząc o jej uchylenie w całości i umorzenie w całości postępowania.

Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie prawa materialnego mającego wpływ na wynik sprawy, tj. art. 169 ust. 6, ust. 1 pkt 1, ust. 4, ust. 5 pkt 1 ufp w zw. z art. 17 ust. 1b uśr poprzez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie z uwagi na bezpodstawne przyjęcie, że wyrok TK z 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 nie wywołał skutków

prawnych, a przez to wadliwe uznanie, że w sprawie doszło do wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem części dotacji na realizację zadań dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych opiekunom osób z niepełnosprawnością, których niepełnosprawność powstała po przekroczeniu wieku określonego w art. 17 ust. 1b uśr.

Postanowieniem z 10 września 2021 r. nr FS11.4145.25.2021_97 Minister, na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 i art. 101 § 1 i § 3 Kpa, **zawiesił z urzędu postępowanie prowadzone w sprawie odwołania** wniesionego od decyzji Wojewody z 30 kwietnia 2021 r. w związku z postępowaniem prowadzonym przed NSA w sprawie ze skargi kasacyjnej Ministra wniesionej od wyroku WSA w Warszawie z 20 maja 2020 r. sygn. akt V SA/Wa 495/20.

Wyrokiem z 18 czerwca 2024 r. sygn. akt I GSK 1463/20 NSA oddalił skargę kasacyjną Ministra wniesioną od wyroku WSA w Warszawie z 20 maja 2020 r. sygn. akt V SA/Wa 495/20.

Pismem z 16 lipca 2024 r. NSA przekazał Ministrowi wyrok z 18 czerwca 2024 r. sygn. akt I GSK 1463/20 [wpływ do Ministerstwa Finansów 16 lipca 2024 r.].

Pismem z 7 października 2024 r. WSA w Warszawie przekazał Ministrowi odpis wyroku WSA w Warszawie z 20 maja 2020 r. sygn. akt V SA/Wa 495/20 wraz z klauzulą jego prawomocności oraz akta sprawy [wpływ do Ministerstwa Finansów 9 października 2024 r.].

Postanowieniem z 14 października 2024 r. nr FS11.4145.25.2021.97 Minister **podjął zawieszono w sprawie postępowanie.**

Postanowienie z 14 października 2024 r. zostało doręczone: przedstawicielowi Miasta – 18 października 2024 r., Rzecznikowi Praw Obywatelskich – 18 października 2024 r., Fundacji – 24 października 2024 r.

Po rozpatrzeniu odwołania Minister wyjaśnia:

W niniejszej sprawie istnieją przesłanki uzasadniające uchylenie zaskarżonej decyzji Wojewody w całości i przekazanie sprawy, na podstawie art. 138 § 2 Kpa, do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji. Zgodnie z tym przepisem, organ odwoławczy może uchylić zaskarżoną decyzję w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji, gdy decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów postępowania, a konieczny do wyjaśnienia zakres sprawy ma istotny wpływ na jej rozstrzygnięcie. Przekazując sprawę, organ ten powinien wskazać, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy ponownym rozpatrzeniu sprawy.

Przede wszystkim zauważyć należy, że prawomocnym wyrokiem z 20 maja 2020 r. sygn. akt V SA/Wa 495/20 WSA w Warszawie przesądził, że **Fundacja ma prawo do wzięcia udziału w postępowaniu**. Przemawiają za tym cele statutowe Fundacji i interes społeczny. Z kolei wyrokiem z 18 czerwca 2024 r. sygn. akt I GSK 1463/20 NSA zwrócił uwagę, że *udział Fundacji w postępowaniu może przyczynić się do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy*.

Zasadnym jest zatem zapewnienie Fundacji udziału w toczącym się postępowaniu, także przed organem pierwszej instancji.

Ponadto zauważyć należy, że zgodnie z art. 107 § 1 pkt 6 i § 3 Kpa, decyzja administracyjna powinna zawierać m.in. uzasadnienie faktyczne i prawne. Uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

Przyjmuje się, że prawidłowo sporządzone uzasadnienie decyzji umożliwia dokonanie właściwej weryfikacji sprawy przez organ odwoławczy. Powinno też umożliwiać stronie postępowania zrozumienie przesłanek, które przesądziły o zasadności wydania decyzji.

Tymczasem zaskarżoną w sprawie decyzją, wydaną po ponownym rozpatrzeniu sprawy przez organ pierwszej instancji, Wojewoda określił Miastu przypadającą do zwrotu do budżetu państwa kwotę 2.489.690,13 zł, jako część dotacji celowych przekazanych Miastu w latach 2014-2018 z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących świadczeń pielęgnacyjnych oraz określił terminy, od których należy liczyć odsetki w sprawie uznając, że ww. kwota dotacji została wykorzystana przez Miasto niezgodnie z przeznaczeniem. Jak wyjaśniono w uzasadnieniu ww. decyzji:

- badając ponownie dokumentację w sprawie, wojewoda pomorski stwierdził konieczność uzupełnienia materiału dowodowego w ramach kolejnej kontroli, którą przeprowadzono w MOPS w dniach 14-29 stycznia i 6-10 lutego 2020 r. Przedmiotowa kontrola wykazała, iż prezydent miasta Sopotu wydał od 1 listopada 2014 r. do 30 kwietnia 2018 r. 73 decyzje, na mocy których opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała po przekroczeniu wieku określonego w art. 17 ust. 1b uśr, uzyskali prawo do świadczenia pielęgnacyjnego³;
- w uzasadnieniu do wyroku TK wyjaśnił jego zakresowość, przedstawił sposób rozumowania prowadzący do obowiązującej treści wyroku, a także określił jego skutki [...]. Trybunał Konstytucyjny wskazał, że ustawodawca formułując przepisy zawarte w art. 17 ust. 1, ust. 1a, a szczególnie ust. 1b, miał na celu „takie ukształtowanie przesłanek przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, aby przysługiwało ono rodzicom dzieci niepełnosprawnych, którzy rzeczywiście sprawują nad nimi opiekę”. Jednocześnie Trybunał zaznaczył, że o to świadczenie może ubiegać się również opiekun osoby dorosłej, mając jednak w domyśle nadal rodzica osoby dorosłej, czego dowodem jest opisana w uzasadnieniu do wyroku przykładowa sytuacja, w świetle przepisów ustawy przed wejściem w życie wyroku TK, rodzica opiekującego się dorosłym dzieckiem, którego niepełnosprawność powstała w dzieciństwie i rodzica dorosłego dziecka, którego niepełnosprawność powstała, kiedy stał się już dorosłym.
Trybunał Konstytucyjny wydając orzeczenie w takim kształcie, w jakim weszło ono w życie, miał świadomość usunięcia bariery wiekowej, jaką niewątpliwie jest moment powstania niepełnosprawności osoby dorosłej, i poszerzenie kręgu osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego. Dlatego też zaznaczył w uzasadnieniu, iż z dniem wejścia w życie przedmiotowy wyrok nie spowoduje uchylecia art. 17 ust. 1b ustawy, nie będzie również podstawą do uchylecia decyzji, które przyznały świadczenia opiekunom dorosłych osób niepełnosprawnych, które w momencie złożenia wniosku były już osobami dorosłymi, ale ich niepełnosprawność powstała w wieku określonym w zaskarżonym przepisie, jak również „nie wykreuje prawa” do żądania świadczenia dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych, jeżeli ich niepełnosprawność nie powstała w dzieciństwie⁴;
- w toku postępowania administracyjnego prowadzącego do wydania niniejszej decyzji dokonano analizy zebranego materiału dowodowego, jakim jest dokumentacja dotycząca 73 decyzji wydanych przez prezydenta miasta Sopotu w okresie od 1 listopada 2014 r. do 30 kwietnia 2018 r., w związku z wejściem w życie wyroku TK. Podstawą prawną do wydania 69 spośród badanych decyzji był art. 17 ust. 1 pkt 4 uśr. W czterech decyzjach jako podstawę prawną przywołano art. 17 ust. 1 pkt 1. Przy czym w trzech decyzjach przywołano błędną podstawę prawną³, zaś w ośmiu podstawa prawna była częściowo błędna⁴. Badając przedmiotowe dokumenty, stwierdzono, iż do wszystkich wniosków przedstawiono orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności⁵. W 69 orzeczeniach zawarto informację, iż niepełnosprawność powstała w wieku geriatrycznym lub nie można ustalić, od kiedy istnieje. W dwóch orzeczeniach podano informację, iż niepełnosprawność datuje się odpowiednio od 19 roku i 22 roku życia, przy czym obie osoby niepełnosprawne nie kontynuowały nauki w szkole lub na wyższej uczelni w okresie powstania niepełnosprawności. W 70 sprawach opiekunowie wnioskujący o świadczenie byli dziećmi osób niepełnosprawnych, na których ciążył obowiązek alimentacyjny w związku z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2086). W trzech sprawach opiekunami były matki niepełnosprawnych dorosłych osób. We wszystkich dokumentach znajdują się oświadczenia opiekunów, że nie są zatrudnieni i nie podejmują pracy zarobkowej, nie są zarejestrowani w Urzędzie Pracy, nie pobierają emerytury ani renty z ZUS⁶;
- w związku z dokonaniem przez wojewodę pomorskiego ustaleniami w trakcie niniejszego postępowania administracyjnego, a także postępowań kontrolnych, należy stwierdzić, iż wydanie przez prezydenta miasta Sopotu przedmiotowych decyzji, na mocy których opiekunowie dorosłych

³ Decyzja Wojewody, s. 2.

⁴ Decyzja Wojewody, s. 3-4.

⁵ Do akt sprawy załączono orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z 4 sierpnia 2003 r. nr Z00N-0094/8174/03, którym Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Gdyni zaliczył przypadek Janusza W. do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

⁶ Decyzja Wojewody, s. 4.

osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała po przekroczeniu wieku określonego w art. 17 ust. 1b uśr, uzyskali prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, było niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. A zatem wypłata świadczeń na ich podstawie była niezgodna z przeznaczeniem dotacji celowej z budżetu państwa⁷.

W ocenie Ministra sprawa nie została jednak dostatecznie wyjaśniona przez organ pierwszej instancji. Przede wszystkim zauważyć należy, że ocena, czy środki dotacji zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, czy też nie, wymaga uprzedniego, **dokładnego ustalenia stanu faktycznego**, w tym w m.in. w zakresie ustalenia, czy Miasto składało wnioski o przyznanie Mu dotacji z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń pielęgnacyjnych na rzecz opiekunów, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała po 18 roku życia/po 25 roku życia, w przypadku gdy powstała w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, w jaki sposób określono przeznaczenie dotacji (uzasadniając rozstrzygnięcie Wojewoda nie odwołał się do żadnych dokumentów, na podstawie których przekazano Miastu dotacje w poszczególnych latach), potwierdzenia wykorzystania dotacji poprzez wypłatę świadczenia pielęgnacyjnego oraz sposobu, w jaki określono kwotę dotacji przypadającą do zwrotu do budżetu państwa.

Uzasadniając podjęte rozstrzygnięcie Wojewoda wyjaśnił jedynie, że przyczyną wydania zaskarżonej decyzji z 30 kwietnia 2021 r. było wydanie przez Prezydenta Miasta Sopotu decyzji, na mocy których opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała po przekroczeniu wieku określonego w art. 17 ust. 1b uśr, uzyskali prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, co było niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Jakkolwiek jednak pomiędzy Wojewodą a Miastem powstał spór dotyczący ww. kwestii, zauważyć należy, że przedmiotem niniejszej sprawy jest wyłącznie ocena, czy **w okolicznościach sprawy** mamy do czynienia z prawidłowym czy też nieprawidłowym wykorzystaniem przekazanych Miastu dotacji z budżetu państwa, a w konsekwencji przesłanką uzasadniającą dokonanie zwrotu zakwestionowanych przez Wojewodę części ww. dotacji. Powyższe wymaga jednak, jak zwrócono uwagę powyżej, dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego sprawy, z uwzględnieniem pełnego materiału dowodowego jej dotyczącego.

Jak wskazuje się w orzecznictwie sądownoadministracyjnym i w spójnym z nim orzecznictwie administracyjnym, wykorzystanie dotacji należy interpretować w sposób **ściśły**. Okoliczność przeznaczenia dotacji i jej wykorzystania z nim zgodnego, powinna być zatem poddana szczególnej uwadze Wojewody przy dokonywaniu rozstrzygnięcia. Jak zwrócił uwagę Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu wyroku z 22 lipca 2014 r. sygn. akt II GSK 923/13, wykorzystanie dotacji zgodne, czy też niezgodne z przeznaczeniem, jest kwestią ustaleń faktycznych i ich konfrontacji z zadaniem, dla realizacji którego dotacja została udzielona.

Wojewoda powinien zatem wyjaśnić w szczególności:

- czy Miasto występowało o przyznanie Mu dotacji z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń pielęgnacyjnych dla osób innych niż wskazane wprost w art. 17 ust. 1b uśr (zgodnie z którym *świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała: 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia, 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia*);
- czy zakresem dotacji pochodzących z budżetu państwa przekazanych Miastu, przeznaczonych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej zleconych ustawą o świadczeniach rodzinnych objęto także świadczenia pielęgnacyjne dla osób, które nie zostały wprost wskazane w art. 17 ust. 1b uśr.

Niezależnie od powyższego zauważyć należy, że uzasadniając zaskarżone rozstrzygnięcie Wojewoda zwrócił uwagę, że w toku postępowania dokonano analizy 73 decyzji⁸ wydanych przez Prezydenta Miasta Sopotu w okresie od 1 listopada 2014 r. do 30 kwietnia 2018 r., w związku z wejściem w życie wyroku TK z 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13 [w uzasadnieniach ww. decyzji przyznających świadczenie pielęgnacyjne wskazano

⁷ Decyzja Wojewody, s. 5.

⁸ Decyzja Wojewody, s. 4.

na okoliczność wydania ww. wyroku TK, poza decyzjami Prezydenta Miasta Sopotu: z 14 kwietnia 2016 r. nr 000278/SP/04/2016, z 2 listopada 2015 r. nr 000918/SP/11/2015, z 12 maja 2015 r. nr 000273/SP/05/2015, z 24 lutego 2017 r. nr 000134/SP/02/2017, z 20 marca 2015 r. nr 000189/SP/03/2015, z 4 sierpnia 2016 r. nr 000592/SP/08/2016].

W przypadku 69 decyzji podstawę prawną ich wydania stanowił art. 17 ust. 1 pkt 4 uśr, w przypadku 4 decyzji art. 17 ust. 1 pkt 1 uśr, przy czym w 3 decyzjach (z 2 sierpnia 2016 r. nr 000577/SP/08/2016, z 4 sierpnia 2016 r. nr 000592/SP/08/2016 i z 9 czerwca 2017 r. nr 000366/SP/06/2017) wskazana podstawa prawna była błędna, zaś w 8 decyzjach (z 18 listopada 2014 r. nr 001520/SP/11/2014, z 18 listopada 2014 r. nr 001515/SP/11/2014, z 5 grudnia 2014 r. nr 001630/SP/12/2014, z 18 listopada 2014 r. nr 001513/SP/11/2014, z 7 stycznia 2015 r. nr 001722/SP/12/2014, z 18 listopada 2014 r. nr 001574/SP/11/2014, z 18 listopada 2014 r. nr 001509/SP/11/2014 i z 16 listopada 2016 r. nr 001139/SP/11/2016) częściowo błędna, w 2 orzeczeniach (decyzje nr 000411/SP/07/2017 oraz nr 000328/SP/03/2018 dotyczyły tej samej osoby niepełnosprawnej; odpowiednio decyzje nr 001473/SP/11/2014 oraz 000592/SP/08/2016)⁹ podano informację, że niepełnosprawność datuje się odpowiednio od 19. do 22. roku życia, przy czym obie osoby niepełnosprawne nie kontynuowały nauki w szkole lub na wyższej uczelni w okresie powstania niepełnosprawności. Nie wyjaśniono jednak, jakie znaczenie w sprawie mają wskazane informacje dotyczące decyzji o wskazanych numerach, wydanych przez Prezydenta Miasta Sopotu.

Wojewoda stwierdził również, że w trakcie kontroli wojewody pomorskiego przeprowadzonej w MOPS w dniach 14-29 stycznia oraz 6-10 lutego 2020 r. ustalono kwotę świadczeń pielęgnacyjnych wypłaconych w badanym okresie na podstawie przedmiotowych decyzji w wysokości: **1 978 081,68 zł**, w tym:

- w 2014 r. – 36 800,00 zł
- w 2015 r. – 423 920,00 zł
- w 2016 r. – 592 373,81 zł
- w 2017 r. – 678 107,07 zł
- w 2018 r. – 246 880,80 zł.

Dodatkowo stwierdzono, iż w ewidencji księgowej prowadzonej przez MOPS odnotowane zostały kwoty zwrotów z tytułu nienależnie pobranych świadczeń pielęgnacyjnych przyznanych na podstawie przedmiotowych decyzji w badanym okresie w łącznej wysokości **8 848,80 zł**. Zwroty te były następstwem decyzji uchylających, wydanych w wyniku utraty prawa do świadczenia pielęgnacyjnego przez świadczeniobiorców.

Ponadto ustalono, iż na podstawie art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300 z późn. zm.) oraz art. 66 ust. 1 pkt 28 a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych [...] od wyżej wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych MOPS odprowadził składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenia zdrowotne w łącznej kwocie: **520 457,25 zł**¹⁰.

Zauważyć jednak należy, że ze sprawozdania z kontroli z 28 lutego 2020 r. wynika, że na podstawie opisanej w nim dokumentacji kontrolujący ustalili, że we wskazanym w sprawie okresie zrealizowano wypłatę świadczeń pielęgnacyjnych na rzecz 70 opiekunów osób niepełnosprawnych, których niepełnosprawność powstała po ukończeniu 18. roku życia, w łącznej wysokości **1.989.081,68 zł** [w tym w roku 2015 – **434.920 zł**]¹¹.

Wskazane w obu dokumentach (ww. sprawozdaniu i w uzasadnieniu decyzji Wojewody) kwoty nie są zatem spójne.

Z uzasadnienia decyzji Wojewody nie wynika jednocześnie, na podstawie jakich dokumentów Wojewoda dokonał określenia kwoty dotacji przypadającej do zwrotu do budżetu państwa. Odwołanie się w tym zakresie do ustaleń dokonanych w trakcie kontroli jest niewystarczające,

⁹ Decyzja Wojewody, s. 4 (przypis).

¹⁰ Decyzja Wojewody, s. 6.

¹¹ Sprawozdanie z kontroli z 28 lutego 2020 r. nr FB-III.431.3.2020.RS, s. 6.

tym bardziej w sytuacji stwierdzenia ww. różnic we wskazanych, w sprawozdaniu z kontroli z 28 lutego 2020 r. i w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, kwotach.

Brak jest ponadto wyjaśnienia w sprawie określenia kwot dotacji wykorzystanych na opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne przypadających do zwrotu, z uwzględnieniem podziału na lata budżetowe, za jakie je określono.

Mając na uwadze powyższe Minister, nie przesądzając ostatecznego rozpatrzenia sprawy, orzekł jak w sentencji. W toku ponownie prowadzonego postępowania należy wziąć pod rozwagę zawarte w niniejszej decyzji wyjaśnienia, a także **zapewnić w nim udział**, oprócz Miasta i Rzecznika Praw Obywatelskich, także **Fundacji**, zgodnie ze wskazaniem zawartym w prawomocnych wyrokach: WSA w Warszawie z 20 maja 2020 r. sygn. akt V SA/Wa 495/20 oraz NSA z 18 czerwca 2024 r. sygn. akt I GSK 1463/20, wydanych w tym zakresie w niniejszej sprawie.

W związku z tym, że wnosząc odwołanie Miasto zarzuciło Wojewodzie naruszenie art. 16a uśr w zw. z art. 7 Kpa poprzez niewyjaśnienie okoliczności ustalenia uprawnień osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku stwierdzenia podstaw do wydania decyzji na podstawie art. 169 ust. 6 ufp, zasadne będzie zatem odniesienie się także do tej kwestii. Ponadto decyzja wydana na podstawie art. 169 ust. 6 ufp powinna być zgodna z art. 107 § 1 pkt 6 i § 3 Kpa.

Decyzja jest ostateczna w postępowaniu administracyjnym.

POUCZENIE

Od niniejszej decyzji skarga nie przysługuje, jednakże strona niezadowolona z treści decyzji może wnieść od niej sprzeciw, za pośrednictwem Ministra Finansów w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, zgodnie z art. 64a oraz art. 64c § 1 i 2 ppsa. Wpis od sprzeciwu na decyzję wynosi 100 zł¹².

Zgodnie z art. 243 § 1 ppsa, stronie na jej wniosek złożony przed wszczęciem postępowania lub w toku postępowania może być przyznane prawo pomocy. Wniosek ten wolny jest od opłat sądowych.

Strona, której przyznane zostało prawo do pomocy w postępowaniu przed sądem administracyjnym, w zakresie określonym w prawomocnym postanowieniu o przyznaniu tego prawa, nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych (art. 239 § 1 pkt 4 ppsa).

Zgodnie z art. 254 § 1 ppsa, wniosek o przyznanie prawa pomocy oraz wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej składa się do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Zgodnie z art. 254 § 1 ppsa, wniosek o przyznanie prawa pomocy oraz wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej składa się do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Z upoważnienia Ministra Finansów:

Dyrektor
Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej
w Ministerstwie Finansów

Aneta Cieloch

/dokument podpisany kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

¹² Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 6a rozporządzenia Rady Ministrów z 16 grudnia 2003 r., w sprawie wysokości oraz szczegółowych zasad pobierania wpisu w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2021 r. poz. 535).

Otrzymują:

- 1) Prezydent Miasta Sopotu,
- 2) Rzecznik Praw Obywatelskich,
- 3) adw. Jarosław Jaruga,
- 4) Wojewoda Pomorski,
- 5) aa.